

EEN GANZENHISTORIE.

MIJN ganzen hebben 6 eieren — de gans had er 8 gelegd; maar één bleek onbevruucht en één is spoorloos verdwenen. Gestolen? Opgegeten door een slang? Gisteren schoot onder 't stroo van 't nest een dunne slang te voorschijn, wel $1\frac{1}{2}$ M. lang. De gans broedt ditmaal ongeloofelijk vast; verlaat het nest nooit en eet geen zier. Dat vier à vijf weken achtereen kan ze niet volhouden, en ook de eieren bezwijken eronder; die moeten dagelijks een klein half uur „luchten”. Daarom til ik de gans elken dag voorzichtig van de eieren af en zet haar met eten en drinken onder een kooi, die den vorm heeft van een ronde, ondiepe, omgekeerde mand van gespleten bamboe. Een ei staat op 't uitkomen. Gisteren was er een barstje, van middag een gaatje; er zit een levend jong in. Dit gansje vond ik echter van ochtend dood tusschen de andere eieren, en 3 waren toen open aan den stompen kant, waarvan een daarenboven onregelmatig gekneusd. De gansjes waren dus precies op tijd; maar hoe kwam dat eene diertje dood? doodgedrukt door de moeder, of door de zware, omringende eieren? en hoe kwam dat eene ei zoo gekneusd? een ei hoort regelmatig te barsten. Het beloofde niet veel goeds; maar ik maakte het nest zoo vlug mogelijk schoon en besloot tot 12 uur te wachten. Toen ik de moeder er om 12 uur afnam, waren de eieren onveranderd. Dat was niet in orde, dacht ik; de jongen kunnen er blijkbaar niet uit; ik was ook bang voor verdere kneuzingen, en trok de stoute schoenen aan; de drie open eieren legde ik op hooi in een mand, en ik heb ze zelf opengemaakt. Een enorm werk, dat verscheidene uren duurde met verschillende tusschenpoozen. Splintertje voor splintertje peuterde ik met pincet en schaar de helft van de harde kalkschaal weg, daarna het dikke vlies, dat hier vlak onder zit; daarna het dunne vlies, waarin het jong gewikkeld ligt. Door de oorspronkelijke, door het jong zelf gemaakte opening, zoo groot ongeveer als een halve cent, kon je eerst niets zien dan een gapend en zwak piepend bekje. Langzaam aan kwam een kopje te voorschijn, teruggebogen over den schouder, vochtige, gele donsveertjes tegen 't lichaam geplakt, een roode poot vlak bij 't kopje. Na een tijdje peuteren legde ik 't ei neer onder wollen doeken om het kuiken, dat schudde en trok, te laten rusten, en begon ik aan een ander ei. Waren de vliezen ver genoeg weggetrokken en afgeknipt, dan sloeg het kopje naar buiten en rekte het halsje zich uit. Al verder peuterde ik. Overal, vooral in de buikstreek, is het kuiken met fijne adertjes aan het vlies verbonden. Je moet verbazend goed opletten of deze adertjes dood en droog zijn, of werkelijk alle contact tusschen kuiken en vlies verbroken is; de minste bloedstorting maakt 't jong dood. Dit is lastig te zien, omdat er hier en daar een slijmerige, bloed- en dooierachtige massa op het vlies overblijft. Om half drie had ik het jong, dat 't verste was, en dat goed met rukjes en trekjes was gaan helpen, eruit. Het lag daar, amechtig in mijn hand, vochtig, de donsveertjes geplakt tegen 't slap neerliggend lijfje; half dood leek 't wel; maar er was geen bloed gevloeid en aan den navelkant had 't zichzelf losgewerkt. Ik legde 't in een drogen wollen doek gewikkeld in een mand met hooi en dadelijk nam 't een liggende slaaphouding aan als een klein poesje. Het leek nog niet erg veel op een levend kuiken; maar 't liet zich toch niet kwaad aanzien. De andere twee eieren, half open, liet ik tusschen de wol liggen; ik moest eerst les geven. Om vier uur was er niets veranderd; het verlost kuiken piepte zachtjes en leefde dus nog; de andere twee lagen nog net zoo te gapen. Ik toog weer aan 't werk, en eindelijk waren ook deze twee vrij; maar bij de derde had ik aan den buikkant een paar peesjes moeten doorknippen, en toen ik dit gedaan had, vermoedde ik, dat het adertjes en de navelstreng waren. Het restant van den dooier hoort het kuiken door of met de navelstreng in te slikken; daar leeft het de eerste 24 uur van. Dit kuiken heeft zich niet hersteld en is den volgenden dag gestorven; misschien had ik het behouden, als ik het dien nacht in den halven eierdop had gelaten, tusschen de wol. Nu, de wezentjes werden in doeken gewikkeld aan hun lot overgelaten; ze moesten drogen en uitrusten. Vol spanning ging ik den volgenden dag kijken. Nummer één en twee hadden zich aardig hersteld; maar nummer drie, zag ik, kon ik wel opgeven; het lag daar nog even slap en de donsveertjes bleven aan 't lijfje geplakt.

Voorzichtig zette ik No. 1 en 2 bij elkaar in een schoonen wollen doek gewikkeld in

een mand met hooi, buiten, onder een boom, tusschen zon-en-schaduw. En om 12 uur, dat was een verrassing! Twee springlevende, waggelende beestjes, het dons prachtig gedroogd en breed uitgezet; ze leken me wel 2 maal zoo groot als gisteren; en de vader had ze ontdekt en stond erbij te schreeuwen en woedende aanvallen te doen op elke kip of eend, die zich in de buurt waagde. U begrijpt, dat ik trotsch was op mijn verloskundige operatie!

De gans had nog 2 eieren onder zich; één bleek bedorven; in 't andere zat een dood kuiken nog zonder dons. Nu was het de kunst, de gans te overtuigen, dat het broeden opgehouden had en dat ze 2 kindertjes had, al waren ze niet onder haar geboren. Maar daar wou de gans niets van weten; naar de jongen keek ze niet om en ze liep halsstarrig naar de plaats van haar nest (dat weg was); de vader raakte in de war; groote zenuwachtigheid, en dan schreeuwen de ganzen geweldig. Goede raad was duur; hoe moest ik de broedkoofts wegstrijken en de jongen doen accepteren?

's Avonds zette ik de gans op een hoopje hooi binnenshuis; dadelijk ging ze weer broeden, al was er geen ei; een kooi eroverheen; de jongen, die nog niet goed op hun beenen staan konden, erbij. Als ze nu maar onder de moeder wilden kruipen! Ze kunnen niet tegen de kille nachtlucht! Maar nee, die vreemde moeder, daar wisten ze geen raad mee, en de moeder nam ze niet onder zich. Ik legde ze nu tegen 't moederlijf aan en breidde een wollen doek over kinderen en moeder samen uit; zoo lagen ze ten minste warm bij elkaar. Maar onder de moeder wilden ze niet. Toch is dat blijkbaar in den loop van den nacht, of in den vroegen ochtend gebeurd; want den volgenden morgen zaten ze tusschen moeders vleugels en kwam er een dwaas geel kopje midden uit het groote, witte moederlijf kijken; en na een uurtje, toen ik de kooi had opgelicht, stond de moeder op, en de jongen volgden haar, en de vader maakt met zijn langen, zwaaienden hals en waarschuwend schreeuwende en blazenden bek ruim baan; en de jongen maakten, waggelend, hun eerste wandeling, en moeder en vader duwden ze met hun koppen telkens zachtjes in de goede richting. En nu eten de jongen al als wolven van de fijngehakte groente en ze slobberen in de melk en steken dan verheerlijkt hun kopje omhoog, om het melkdruppeltje in hun keel te laten glijden; en ze kennen me al en komen naar me toegaggelen, als ik neerhurk met mijn kommetje; en de vader blaast en schreeuwt wel wat, maar vindt het toch wel goed; en de moeder staat met lang uitgerekten hals onbeweeglijk te kijken en te genieten van het genot harer kinderen. Ik wilde, dat ik het teekenen kon.

Bondowoso, Nov. '23.

P. VAN SCHILFGAARDE.

Later bericht: De gansjes maken het best. Het eene is veel grooter dan het andere, stellig een mannetje. Het kleintje zag er eerst heel teertjes uit en had een gewone kinderziekte, diarrhoea, maar dat is nu over, ze is zwierig en tierig en komt nu ook goed aan, en de wijfjes zijn nu eenmaal veel kleiner. Haar broertje is al een heel baasje; hij steekt zijn kopje al even verwaand in de lucht als de volwassen ganzerik. Laatst werd hij parades omvergelopen door een eend en woedend keffend vloog hij er achteraan. Een alledwaast gezicht; die gele, donkere hummel achter dien grooten eend aan.

S.

WINTER IN STAD.

IEDER zal zich de strenge vorst nog wel herinneren, die we den winter van het jaar 1923-'24 gehad hebben. Wie toen goed uitkeek en niet te bang voor de koude was, kon aardige vogels te zien krijgen, ook zonder groote excursie's te maken. In de stadsparken kon men genieten van de Koperwieken met hun mooie roodbruine vlek onder de vleugels (waaraan deze vogel dan ook zijn naam dankt); in de tuinen van de talrijke meezen, die onbevreesd de pinda's, welke men voor hen aan een draad opgehangen had, kwamen leeg peuteren. Men moet zich verwonderen over de handigheid waarmee deze vogels de nootjesopenhakken, terwijl ze er zelf aanhangen. Ook hun kleuren zijn schit-